DAILY
اراده
د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه
سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش

سال سوم شماره هفدهم
شماره مسلسل ۹۸
شنبه ۵ دلو ۱۳۸۱ هـ ش
۲۳ ذیقعدة الحرام ۱۴۲۲ هـ ق
25 January 2003

PROPERTY OF ACKU
AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

پروسه خلع سلاح درشمال کشور منقطع شد

پروسه خلع سلاح گروه های غیر مسوول درشمال کشور قطع گردید،به گزارش یک منبع مسوول خلع سلاح افراد غیر مسوول مربوط سازمان ملل متحد درکابل مشکلات زمانی ایجادگردیدکه اختلاف نظر میان نیروهای مسلح به رهبری جنرال عبدالرشید دوستم رهبرجنبش ملی اسلامی افغانستان وقوماندان اعلی صفحات شمال ونیروهای استاد عطا محمدقوماندان قول اردوی نمبرهفت مربوط تنظیم جمعیت اسلامی افغانستان اوج گرفت .

منبع افزود قرار بود مناطقی درولایت فاریاب که جمعیت اسلامی می خواهد درترکیب قوای امنیتی وپولیس آن شریک شود ازوجود سلاح دردستان افراد غیرمسوول پاکسازی شود .

خبرمی افزاید ،منابع مربوط به فرقه هفت گفته اندکه مشکلات بروز کرده درپروسه خلع سلاح جدی نبوده وبا فرارسیدن نمایندگان فرقه هشت مربوط نیروهای جنرال دوستم سلسله خلع سلاح ازسرگرفته خواهد شد .

په پلخمری کی یو بمی پریډ

د ملګرو ملتونو یوی باوری سر چینی خبر ورکړ چی : د فوکس په نامه پر یوی نړیوالی موسسی د پل خمری په ښارکی د لاسی بمب برید شوی او د موسسی د ودانی یوه برخه یی ویجاړه کړیده دغی منبع زیاته کړه چی چاودنه ډیره زوروره او لرزه وونکی وه که څه هم په دغه چاودنه کی د اداری کارکونکو ته زیان نه دی اوښتی .

خو د ملګرو ملتو ددغی سر چینی په وینا د دوی امنیتی اندیښنی زیاتی کړیدی دغه بمی برید چه وړمه شپه ترسره شوه په اړه یی پورن خبر ورکړ شو مګر سیمه ایزو چارواکو تر اوسه پر دی تور څوک نیولی نه دی .

د فوکس په نامه دغه نړیواله اداره د خلکو سره د کورونو په جوړولو او کرنی په برخه کی مرستی کوی او د مسلمانانو د اسماعیلیه ډلی د مشر صدرالدین اغا خان پوری اړه لري .

بالای تعهدات امریکا اثر نمی گذارد

آقای ابسحاق شهریار سفیر افغانستان درایالات متحده امریکا گفت وی معتقد است که تلاش های ایالات متحده امریکا برای خلع سلاح عراق بالای تعهدات آنکشور دربرابرافغانستان اثرات منفی نخواهد گذاشت . آقای شهریار درمحفلی که بمناسبت سالگرد تاسیس رادیوآزادی درواشنگتن ترتیب شده بود سخن می گفت از کانگرس ایالات متحده امریکا خواست تابودجه ای را که رئیس جمهور جورج بوش برای افغانستان تخصیص داده است هرچه زودتر آزادسازند.

امریکایی پیلوتان بخښنه غوښتی

هغه دوو امریکایی پیلوټانو چی په افغانستان کی د کانادا پر پوځیانو سهواً بمونه غورزولی و د امریکا په یوه محکمه کی ددغی تیروتنی په اړه د وژل شوو او ټپی شوو کسانو له کورنیو څخه بخښنه غوښتی .

دواړو پیلوټانو له خپلی کړنی دفاع وکړه او وی ویل چی باور ئی کاوه په دوی برید شوی وو . دغه دوه کسان د غیری قصدی وژلو او په یرغلیزو عملیاتو کی د برخی نه اخستلو او له دندو څخه د ویستلو په جرم محکوم شویدی . که هغوی دا کار په قصدی ډول کړی وی نو په څلور شپیته کالو بند به محکوم شوی وی .

دواړو پیلوټانو له خپلی کړنی دفاع وکړه او وی ویل چی باور ئی کاوه په دوی برید شوی وو . دغه دوه کسان د غیری قصدی وژلو او په یرغلیزو عملیاتو کی د برخی نه اخستلو او له دندو څخه د ویستلو په جرم محکوم شویدی . که هغوی دا کار په قصدی ډول کړی وی نو په څلور شپیته کالو بند به محکوم شوی وي .

تقاضاهای شش کشور اسلامی ازعراق

شش کشور اسلامی دیروز ازعراق خواستند تابه همکاری فعال خود با مفتشین سلاح ملل متحد افزوده وپالیسی ایرا در پیش گیرد که درکشورهای همجوار الهام بخش اطمینان باشد این تقاضا درنشست دیروزه اجلاس استامبول به عمل آمد .

دراعلامیه ای که ازطرف وزیر خارجه ترکیه یاسریا کس قرائت گردیدازمقامات رهبری عراق جدا تقاضا بعمل آمده است تابرای استحکام صلح وثبات درمنطقه خودگذاری نموده واقدامات صادقانه وبا مسئوولیتی را اتخاذ نماید .

په عراق یو بل تور ولګول شو

په داسی حال کی چه د ملګرو ملتونو وسله پلټونکی د امنیت شورا ته د عراق د وسلو په هکله خپل راپور وړاندی کوي د امریکا متحده ایالاتو په بغداد د نوی تور لګولی چی نه غواړی وسله پلټونکو ته بشپړ معلومات ورکړی . د امریکا د دفاع شي .

وزارت مرستیال وزیر دیلفووسیت وائی : عراق خپل سایس پوهانو ته ګوابښ کړیدی چی که د ملګرو ملتونو وسله پلټونکو ته معلومات ورکړی نو د مرګ برخلیک سره به مخ

دی لړ کی فرانسی ، جرمنی ، روسی او چین د جګړی پر ضد خپل غږ غبرګ کړیدی خو د امریکا متحده ایالاتو تینګار کوی چی د جګړی خوا ته ګام پورته کړی نو ډیر ملګری به ولری .

عکس العمل کشور پاکستان

پاکستان آن هوشدارهای ایالات متحده امریکا را مورد انتقاد قرار داد طی آن گفته شده بود که پاکستان باید برای جلوگیری ازنفوذ میلشه های آن کشوربه کشمیرتحت کنترول هنداقدامات موثر وبیشتری را رویدست گیرد .

وزیر اطلاعات پاکستان شیخ رشید احمد دراین رابطه گفته است که کشورش یکی ازپشتیبانان جدی عملیات علیه تروریزم است وی افزوده است که پاکستان نه درجنگ های کشمیردخیل بوده ونه درآن سهیم ونه مشوق رزمنده های کشمیری بوده است .-

در سیاست باشد این رسم عجیب

ص (۴)

روغتیادتوکوپاڑه

ص (۳)

موهن لال وافغانستان اول افغان وانکلیس

ص (۴)

دلوی او بټونکی خدای په نامه

سرمقاله

برحال ما رقت نمایید که ماهم بنی بشریم

جیره بندی برق حرارتی یکبار دیگردر اعتبار قول وقرار های مسوولین دولتی نقش زیانبار ش را به بازی گرفته است واین پرسش سرزبانها افتاده که آیا با آنهمه پولی که وزارت آب وبرق به خاطر فعال ساختن دستگاه های مولد برق (دستگاه های برق حرارتی)که قبلاً بازسازی آنراازسوی چندموسسه خارجی مژده داده وتنها عدم فعالیت آنها را درنبود مواد سوخت نشاندهی می نمودند،دریافت داشته است صرف وصرف ممکن بوده که سه شب کمترازنصف شهر کابل راروشنی بخشدیا اینکه پای حرفهای چون سرازیرشدن مقادیر بزرگ تیل دربازار های شهر ،ناکاره ازآب بدرآمدن سامان آلات نصب شده دردستگاه ها که مشت موسسات ترمیم کننده وهیات بازرسی وتسلیم شونده آنها را بازکرده است ،کسادشدن بازار درآمدمسوولین امور،کم شدن عواید مسوولین برجهاوجکشنها ویا نارضایتی زورداران ازهمرنگ شدن شهر درشب های تارزمستان،ازجای حقیقت وواقعیت درمیان است .

مردم بخصوص شهر وندان کابل با ظلم روان درعرصه توزیع انرژی حاصل شده از منابع آبی وبندهای برق عادت کرده بودندوتوزیع غیر عادلانه آنرا منحیث روا داری مسوولین مملکت به وابسته گان شان پذیرفته وآنرا درجمع اجرت،معاوضه ،پاداش وامتیازآنهایی می شماریدند که با فرار دادن طالبان رهایی کشور را ازیوغ تروریزم سبب شده اند .

اما اینکه امروز مجبوراند به خاطر هرکیلوات برق که بنام انرژی حرارتی در کشور تولید می شود به بانک جهانی سود بپردازند وازمصرف هرایونت آن که درمنازل شان آنهم بگونه جیره بندی راه می یابد چند،چند قسمت اصلی باج بپردازند ومصارفات شان دراین رابطه از دو دوره (میتر خوانی) یعنی دو الی سه ماه پیشتر محاسبه شود می خواهند بگویند که آقایان محترم ما را نیز با سلاحیکه از خصم مشترک مان تاریکی وزمستان برهاندمسلح گردانید،برآل وعیال واولادماهم ببخشایید که ایشان نیز مانند شما آفریده خداوندگاراند وازبطن انسان بدنیا آمده واززمین نروئیده اند .برحال ما رقت نمایید که ماهم بنی بشریم ای شماکه درخانه های گرم وبسترهای نرم نشسته ومی خوابید برماکه درکلبه های سردوخاک های سخت تعیش وزندگانی داریم رحم کنید

اگر این دخترک معصوم را فردابه حکم منافات باارزش ها ازپیدانمودن لقمه نانی برای مادرمسلول وخواهرکوچک اش بازدارند،کی سراغ آنانرا دراین آشفته بازاری که:هرکس پی کارخویشست!خواهد گرفت: UNCIFیاSave children هاکی؟

تفاهم او یخلاینه په هره سطحه چې وی د وطن په ګټه ده

افغانستان هغه هېواد دی چې د تاریخ په اوږدو کې یې ټول سیمه ایز، ملي او نړیوال مشکلات د جرګو له لارې حل کړي

افغانستان د پراخو ډول مشکل ته یې د پرګنو له مجموعې حل معقوله او د منلو ځخه د جوړ شوي ور لاره پیدا کـــړي واحد او یو موتي ده.

هېواد نوم دي، دغه افغانستان د جرګو تاریخي هېواد د وطن دی، افغانستان آسیا په زړه کې له د جرګو او قومي پېرېو پېښو څه را فیصلو په وطن پدیخوا خپل تاریخي شهرت لري او موقف ساتلی او له افغانستان هغه یوې سیمې نه بلې هېواد دی چې د ته د تمدنونو د انتقال تاریخ په اوږدو کې وسیله ګرځیدلی دی یې ډول سیمه ایز، زمور تاریخي هېواد د ملي او نړیوال ځانګړو خصوسیاتو او مشکلات د جرګو له امتیازاتو لرونکی لارې حل کړي او هر دی، ددې تاریخی مشکل ته یې د حل هېواد اوسیدونکو که لاره پیدا کړي ده،

له یوې خوا پخپلو ددې هېواد هر وګړی کې د خوږې وروری په جرګه پوهېږي، د ژوند ته دوام ورکړی جرګې د مقرراتو دی، نه له بلې خوا درناوی کوي او د که احیاناً کله نا کله جرګې هره فیصله دوروغو قومونو، منې، دا څکه دوی خپلونو او یا کورینو په دې پوهېږي چې ترمنځ کوم زړه بداوی د جرګې فیصله بې پیدا شوی دی نو د پرې او جنبې فیصله جرګې د ملي ده او جرګه د خپلو عنعنې په برکت یې اصولو او پرنسیپونو دغه ناوړه تفاهمات په رنا کې خپل او له منځه وړي او هر پردی نه پیژني بلکې

داسې پریکړه کوي چې د چا حقوق پکې له پامه نه وي غورځیدلي.

که څه هم په تیرو ځله د پاسه دوولسیزو کې زمور د هېواد ټوله اجتماعي ادا نه ګډه وډه شوه، خو جرګې خپل تاریخي رسالت وساته او اوس هم زمور ټول خپل منځي مشکلات د همدغو قومي جرګو په واسطه فیصله کېږي، خو له یوه مرغه د ځینو نامرئي او نا معلومو عواملو له مخې اوس هم زمور په ټولنه کې او زمور د ټولنې په ځینو خلکو کې څه ناڅه زړه بداوی لیدل کېږي چې کله ناکله د وسله وال ټکر سبب هم کېږي، خو دا کار زمور د مسلمان ملت په تاوان دی څکه خو نو تر هر څه د مخه د خلکو سترګې دوښتي چارواکو او بیا قومي مشرانو ته اوږي، څکه هغوی کولای شي ددغه شان مشکلاتو د له منځه وړلو لپاره هغه لار خپله کړي چې زمور نیکونو او پلرونو غوره کړي وه.

مور که په تفاهم او پخلانیه عقیده لرو، نو کیدای شي ددغه شان ستونزو په له منځه وړلو کې راسره مرسته وکړي او بالاخره مور به وکړای شو هغه ناوړه تفاهمات له منځه یوسو چې همدا اوس مور ورسره مخامخ یو خو دا هله کیدای شي چې مور ټول ملي ګټې په پام کې ونیسو او خپل ټول کړه وړه د ملي ګټو له بهیر سره عیار کړو که څه هم اوس داسې نښې نښانې تر سترګو کېږي چې دولت له ځینو مرورو کسانو او قوتونو سره د پخلاینې لار نیولې ده او غواړي چې د سولې د بهیر د چټکتیا په غرض دغه شان ناوړه تفاهمات له منځه یوسي چې دا کار یوازې د دولت او مقابل لوري په ګټه نه بلکې د ټول ملت په ګټه دی.

غروال

مردم از مشکلات شان حرف می زنند

غلام دستگیر مامور وزارت معارف: تقریباً یک هفته می شود که لایحه کرایه جدید رسایط شهری و مسافر بری از سوی ارگان های ذیربط ترتیب و از طریق رسانه های جمعی به نشر رسید. ولی تا هنوز این لایحه از سوی دریوران قابل اجرا نمی باشد. یک ساعت پیش از خیرخانه نسبت نبودن ترانسپورت دولتی یا ملي بس تو سط تکسی به ده افغانان آمدم، دریور از من وسایرین مبلغ ده افغانی کرایه اخذ نمود. با وجودیکه چند بار برایش گفتیم که لایحه جدید، کرایه را پنج افغانی تعین نموده دریور گفته های ما را بی تفاوت گرفت. تا چار نزد ترافیک ده افغانان شکایت کردیم. ترافیک به عوض اینکه دریور را مجازات نماید ما را مورد سوال قرار داده گفت: "شما خود تان از این وطن هستید کدام قانون در این کشور تطبیق شده که لایحه کرایه موتر تطبیق گردد."

کریم مامور د افغانستان بانک: تقریباً یک هفته قبل وزیر آب وبرق، برق حرارتی را افتتاح و برق متذکره فعال گردید ولی تا جائیکه دیده می شود. فقط برق حرارتی برای سه شب برای یک قسمت شهر کابل توزیع گردید. بعد از آن برق به حال سابق یک شب بعد توزیع می گردد. پس باید گفت که مسوولین هم بعضی وقت بر وعده های شان عمل نکرده و از آن چشم پوشی می کنند.

حفظ کلتور ملی ضرورت است

افغانستان از نگاه موقعیت جغرافیوی، چهار راهي شرق و غرب خوانده شده، از همین لحاظ دارائ کلتور غنی و پر محتواهستند. در طول تاریخ سکندر مقدونی، غرب ها انگلیسها وغیره برای رسیدن به هند و ماوراًالنهر ناگزیر بودند که از خاک افغانستان عبور نمایند. با وجود اینکه از سوی مردم افغانستان با مقاومت خون بار مواجه شدند، اما باز هم از نگاه کلتور تائیرات نامرئ رابجا گذاشتند. دین مقدس اسلام که فعلاً جزلاینفک کلتور ملی ما بحساب میاید در زمان خلافت حضرت عثمان (ض) وارد افغانستان شده و از نگاه مشخصات که دارد کلتور مارا غنی تر ساخت که این تفیر، یا به عباره دیگر نو اوري در کلتور ملي باعث خوشبختی گردید.

در اواخر قرن گذشته که اتحاد شوروي سابق بر افغانستان هجوم اورد و این هجوم نیز با مخالفت مسلحانه مردم مواجه و بالاخره منجر به سقوط اتحاد شوروی گردید. لیکن مشکلات و پرابلم های که ملت افغان با ان روبرو شد به صد ها و هزار ها مي رسد، که با بمیان امدن دولت مرکزی در کابل به همکاری کشور های صلح دوست ومتحد، جلو این مشکلات تا اندازه گرفته شده، اما چیزیکه بسیار خطیر به نظر مي رسد و احساس می شود که تا هنوز نه از طرف دولت و نه از طرف نهاد های کلتوری، فرهنگی غیر دولتي به او توجه شده مسئله حفظ کلتور ملي است.

درست است که کشور های همسایه و اسلامی در دوران تهاجم شوروی با ما همکاري نموده اند اما این باید باعث نشود که اصل و اساس کلتور ما را مجروح سازند. و نه ما بدین کمک ها رابه قیمت کلتور و فرهنگ خود ادا نمایم.

طور مثال بسیاري هموطنان به این نظر هستند، به اساس ضرورت که احساس مي شود باید در سیستم تعلم وتربیه کشور تغیرات محسوس بوجود بیایند وراه مناسبتر که از طرف کدر های مسلکی پیشنهاد شده این است که در تعلیم وتربیه باید با در نظر داشت واقعیت های عینی و ذهني جامعه اصلاحات پیاده شوند و از کشور های دوست و حتی یونسکو باید تنها خواسته شود، در راه تطبیق سیستم جدید و منتخب با ما همکاري نمایند. اما تا جایکه دیده می شود بعضی از کشور های جهاني از واقعیت های حسن همجواری و احترام متقابل چشم پوشي میکنند و از راه صدور کلتور شان به افغانستان، میخواهد که این ملت رنجدیده بار دیگر با مشکلات گونا گون و در نهایت با فقر کلتور اصلي مواجه سازند.

د مخدره موادو الکولو تاثیر د انسان په صحت باندی

الف : د الکولو اثر په زړه باندی

الکول وینه فاسده وی د بدن د تغذیی عملیه ګډه وډه وی او هغه غوړ چی د زړه په اطرافو کی موقعیت لری د هغه حجم زیاته وی او په نتیجه کی د زړه په حرکاتو منفی او بده اغیزه کوی هغه خلك چی الکول استعمالوی او یا نور مخدره مواد استعمالوی همیشه د هغوی نبض غیر منظم وی . الکول او مخدره مواد شراینی تنګوی زړه نشی کولای چی وینه بدن ته په سم ډول پمپ کړی او ممکن چی دفشار رګونه څیری کړی . نو په نتیجه کی باد بدن نیمائی فلجوی او اتر مرګه انسان رسوی .

ب : د الکولی مشروباتو اومخدره موادو کورنی ضررونه الکول په انسانانو شوم اثرات اچوی هغه څوك چی الکول او مخدره مواد استعمالوی د هغوی اولادونه یا ناقص منځ ته راځی او یا مغزی تشنجان لری او په لوی والی کی بی عقل او بی عزمه انسان ور څخه جوړیږی هغه خلك چه مخدره مواد او الکول استعمالوی همیشه بدګمانه ، فحش او ناجایزه وانې د کورنی اولاد او میرمنی سره همیشه په جګړه وی او بلاخره خبره یې طلاق ته رسیږی . مخدره مواد اوالکول انسان هر ډول جرم او جنایت ته مجبوره کوی همیشه فقیر او بد بخت وی . نو هر څوك باید د مخدره موادو او الکولو له استعمال څخه په جدی توګه ډډه وکړی .

عبدالله (وزیری)

روغتیا د ټولو کیږه

که پوهانډ داکتر محمد موسی وردګ سره مرکه

اکادمیسین پوهاند د طبي علومو عالي ډاکتر او د نړۍ د اورتوپیدیستانو او جراحانو د بین المللي انجمن غړي پروفیسور ډاکترمحمد موسی وردګ زمونږ د هیواد له خانګړو طبیبانو څخه دي چې لومړۍ ځل یې په افغانستان کې د اورتوپیدي د مکتب بنسټ ایښودلی دی. نوموړي د ارادې ورځپاڼي خبریال سره مرکه کړې چې دادي لندیز یې وړاندي کیږي.

زه د میدان وردګو ولایت د سید آباد ولسوالي د سدو خیلو په کلي کې زیږیدلی یم. ابتدایي لومړني زده کړې مې د وردګو د تکي په ښوونځي کې کړې او بیا حربي ښوونځي ته شامل شوم او دهغه نه وروسته د حربي پوهنتون د مخابرې پوهځي ته ،بریالي شوم لومړۍ زده کړې مې د پخوانۍ شوروي اتحاد د لیننګراد په نظامي طب کې د طلاۍ مدال په لاسته راوړو سره پاى ته ورسولې. زه هم په ښوونځي کې هم په حربي ښوونځي او پوهنتون کې لومړي نمبر زده کونکی وم او په بهر کې هم د ډیرو هیوادونو د محصلینو په کتار کې لمړۍ طلایي مدال ګټونکی وم. ما خپله ماستري او دکتورا دوره مې هم له هیواد نه بهر بشپړه کړې او د خپلې دوکتورا دوره مې په نوي کشف سره چې غوښه مې په هډوکو اړه ولي بشپړه کړې. چې په دې هکله سندونه موجود دي په کال ۱۳۶۶ کې مې د حربي طب د نظامي پوهنځي د تروماتولوژۍ او اورتوپیدي کفدرا بنسټ کینبود. د یادولو وړ ده چې زما لومړني شاګردان په کال ۱۳۵۷ - ۱۳۵۸ کې ډاکتر اول خان طوطاخیل، ډاکتر علي احمد خان، ډاکتر عبدالستار پکتین، ډاکتر عزیز الله صفر او محمد نصیر فیضي دي کله چې د وسله وال پوځ د طبي علومو اکادمي د اورتوپیدي اورترومانولوژۍ بنسټ کینبودل شو او د څلور سوه بستریز روغتون په نام یادیده زما شاګردان لا ډیر شول چې د هغو له ډلې نه کولای شم د لاندې کسانو نومونه یاد کړم.

ډاکتر نثار احمد صدیقي، ډاکتر عبدالرزاق سیاوش، ډاکتر محمد رحمان چې زما تر لازبنوونې لاندې ډیرې ګټورې علمي څېړنې سرته رسولې یې دي او خپلې دکتورا علمي رسالې یې له هیوادنه بهر پشپړې کړې او د P.H.D ډیپلوم ونه یې لاسته راوړې چې د پروفیسور د اسیستانت په توګه پیژندل شوي دغه راز ډاکتر عبدالرحمن پیکارګر، ډاکتر ریاض، ډاکتر سیف الرحمن، ډاکتر سمیع الله، ډاکتر غني، ډاکتره فریده، ډاکتره صفیه، ډاکتر رفیع ... او ډیر نور چې هیله مند یم زمانه خفه شوی نه وی چې نومونه مې نه دي اخستي یادولای شم.

دپروفیسور موسی وردګ د کار ونو څخه

د یادولو وړ ګڼم چې د افغانستان د طبي علومو اکاډمي د مرکز بنسټ مې ایښودلی او دری تنه خوان ډاکتران شیر محمد آژیر، آرین او یوه ډاکتره چې د محقق (څېړونکي) تر درجې په دغه اکاډمي کې رسیدلی او ډیر ارزښتمندي څېړنې یې زما تر نظره لاندې سرته رسولې دي.

زما تر لازبنوونې لاندې د افغانستان د اورتوپیدي او تراماتولوژي مکتب تر اوسه پورې ډیر طبي خدمتونه سرته رسولي چې د هیواد او نړۍ په تاریخ کې یې ثبت وي چې ځنې یې دلته یادوم:

۱- د عظمي پتالوژي د معالجې په برخه کې خارجي محراق روستیو سنتیز.

۲- د عظمي ریفکتونو معاوضه، اوږده عظامونه د اوستیو پلاستي لسلازي او ډیر نیمه ترلي استیوتومي ګاني د اوستیو سنتیز (بهرني محراق) چې اووه شپیته (۶۷) میتودونه د هغه پر بنسټ پیشنهاد شوي او په عمل کې تطبیق شوي چې دي میتود زمونږ د زرګونو تنو هیوادوالو ژوند د لاس او پښو له پرې کیدو څخه ژغورلی دي.

۳- د لایزر د وړانګې څخه په ګټې اخستنې د اوکسي باروترا بي عملیه.

۴- د مزمن اوستیو میالیت د معالجې بیلابیل میتودونه.

۵- د دیارلسو په شمیر د بیلابیلو کتابونو او داووه څلویښتو رسالو لیکنه په هره توګه د افغانستان د اورتوپیدي او تراماتولوژي ویاړنې په بهر کې هم دومره ډیرې دي چې یادول ګران بریښي.

حقپال

خوب است بدانیم

بی حسی ناحیوی خطر خونریزی راکاهش میدهد

بهره ګیری از طریقه های بی حسی نا حیوی از خطر خون ریزی زنان که به صورت غیر طبعی عمل می کنند می کاهد.

به تازګی داکتران نخبه جهان با مطالعه وضع تعداد از مادران که به طریقه غیر طبعی وضع عمل کرده بودند و بالای آنها طریقه ای بی حسی نا حیوی تطبیق شد. دریافتند که این روش تا حد قابل اطمینان از خون ریزی وحتی ازتلف شدن مریض میکاهد.

داکتران جهان که در این عرصه تحقیق نموده اند به این باور اند که کار گرفتن از این طریقه بی حسی نا حیوی برای زنان که وضع عمل غیر طبیعی دارند مفید بوده و علاوه از آن برای زنان که با کم خونی شدید مواجه اند نیز مفید است.

کتابخوانی در تداوی مریضان کمک می کند

برخی از داکتران در بریتانیا می گویند کتاب خوانی ممکن است برای تداوی بعضی از مریض ها مفید باشد ولی بسیاری از مردم اعتقاد دارند برای اینکه فرصت کتاب خوانی را پیدا کنند باید دوره مریضی خیلی طولانی باشد.

دانشمندان این موضوع را بررسی کرده اند که چگونه مطالعه میتواند برای سلامتی بدن مفید باشد زیرا همگام رنج هراس است که ما به نیروی درونی نیاز داریم هیئتی از داکتران در شمال بریتانیا اعلان کردند که قصد دارند چند متخصص بخشد.

کتاب در مانی را برای انتخاب آثار ادبی که بتواند به مریضان که از نگرانی وتشویش و نا راحتی های روحی رنج می برند کمک کند بر گزینند.

دوکتوران می گویند مریضان باید کتاب را برای خواندن انتخاب کنند که با موضوع آن بتواند برای تقویه روحیه خود کمک بگیرد و مریض نباید به سراغ کتابی برود که موضوع آن بد تر باشد و باعث نا راحتی او شود. مریض حتیاج به خواندن کتابی دارد که داستان آن به احساسات مریض اعتبار به قصد داشته باشد.

مصرف بیش از حد گوشت خطر ناک است

محققان فرانسوی اعلان نموده اند که مصرف بیش از حد گوشت خطر مبتلا به مرض سرطان روده را افزایش میدهد.

تحقیقات این محققان نشان میدهد که در کشور های که رژیم غذائ خاص آنها از انواع گوشت تشکیل شده است. تعداد مصابین سرطان روده سه برابر دیگر کشور ها است به طور مثال در امریکا، کانادا از هر صد هزار نفر چهل نفر مصاب به سرطان روده اند، اما در کشور های مانند چین و هند از هر یکصد هزار نفر تنها پنج نفر به این مرض مبتلا اند. زیرا مردم چین و هند اکثراً از حبوبات سبزی جات وروغن زیتون استفاده می نمایند.

به گفته محققان رژیم غذائ گوشت موجب تکالیف معدوی شده وباعث پیدا شدن غده های سرطان نیز می گردد و مصرف روغن زیتون میتواند این مرض خطرناک را تا اندازه قابل توجه کاهش دهد.

"حسیب الله نوری"

داسکاریس چینجی

له ټولو لومی نیماتود دمی چې داسکاریس د (Roundworm انتان) سبب کیږي د نړۍ د نفوس خلورمه برخه په اسکاریس اخته دي چې و قوعات نی دلاتین امریکا، مرکزی امریکا، افریقا او آسیا په ځینو سیمو کې ۵۰ څخه تر ۷۵ % پورې رسیږي د افریقا په ځینو سیمو کې ۹۵ % وګړي پدې ناروغي اخته دي.

اسکاریس د هر هغه څه په وسیله بدن ته داخلیږي چې د انساني فضله جاتو (ډکو بولو) په تماس کې راغلی وی (لاسونه سابه، اوبه کله چې هګۍ تیره شوه په کوچنیو کولمو کې ماتیږي او متحرکه لاروا داوعیو جدار سوری کوي اوله دي لارې هغوی دوینې پحیر (جویان) ته داخلیږي او دینې په لور مخه کوي او وروسته سږوته رسیږي چې له دغې لارې برانشونو ته رسیږي او بیاله سوه بلع کیږي چې بیا په ورو کولمو کې ژوند کوي چې هلته له دوه میاشتو وروسته په کامل چینجي بدل او د هګیو د اچولو قابلیت پیدا کوي

"مطیع الله معوزي"

د معیو بینو لپاره ځانګړي روغتون پرانیستل کیږي

د کابل د کارته پروان په سیمه کې ګڼ شمیر معیوبین د خپلو بایسکیلونو سره ولاړ وه کله چې دوي ته ورنږدي شوم نو ټول را جمع شول او دخپل ژوندانه په هکله یې شکایت کاووه ما په روغتیایي برخه کې د دوی ستونزې و پوښتلې چې د اوریدو بهیر یې اوږدوه. احمد ضیاء چې د پروان ولایت د پنجشیر ولسوالي اوسیدونکی او له روسانو سره د جګړې په وخت کې تپي شوی و وویل: اووه لس کاله کیږي چې معیوب شوی یم دغه بایسکل چې تاسو وینې دا مې خپلو شخصي پیسو را نیولی نوري ستونزې خو مو ډیرې دي خو د روغتیایي ستونزو له کبله هم ډیر کړیدلی یو نه مو ږ ته اونه هم زمونږ ماشومانو ته کومه ځانګړي روغتون شته چې مراجعه ورته وکړو. که چیرې دولت او د عامې روغتیا وزارت مو ږ ته. بایسکیلونه په واک کې راکړي او دغه راز یو روغتیایي مرکز مو ږ ته پرانیزي ډیر ښه به وي په اسانۍ سره به مو ږ هلته ورځوو او دخپله درملنه به کوو. غیاث الدین چې نهه کاله کیږي معیوب شوی وایي زما درملنه په خلورسوه بستریز روغتون کې وشوه او زما ښې پښه قطع شوې اوس مهال هیڅ روغتون نه شته چې زمو ږ لپاره ځانګړي وی که چیرې ناروغ شم نو په خپلو پیسو مجبوره یم خپله درملنه وکړم. ایوب شه هم چې د دغو معیوبینو په ډله کې وو ورته شکایت او غوښتنه درلوده ده وویل یواځنی روغتون چې کله کله یې مو ږ ته د مصنوعي غړو په جوړیدد کې او د نورو مرستو په هکله مرسته کوله هغه د سره روغتون وو چې دصلیب یا I.R.C. البرتو په نامه یو بهرني یې مشري کوي خو له ډیرې مودې راهیسې دې روغتون هم له مو ږ څخه هغه کارتونه چې راکړې و بیرته اخستي او مرسته نه راسره کوي. مو ږ غواړو چې نومړي روغتون بیرته زمو ږ کارتونه راکړي. دغه راز ټولو راغلو معیوبینو په یوه غړ وویل چې دولت او بهرني موسسې دي زمو ږ لپاره یو ځانګړي روغتون پرانیزي څو چې په وړیا ډول زمو ږ درملنه وشي. مو ږ د جګړې قربانیان یو او له خپلو روغو ورنو نه ډیرې هیلې لرو.

شفیق

د تایراید د غدي سرطان

د اتومورونه یا سرطان له ډیرو نادراتو څخه شمیرل کیږي: او په خلو ډوله دي.

۱- پیپلري کارسینوما: - عبارت له یوه عمومي خبیث تومور څخه دي چې هم په ناریبه او هم په ښځینه اشخاصو کې لیدل کیږي په ټولنیز ډول پنځوس فیصده ټول سرطانونه تشکیلوي.

۲- پولیکولر کارسینوما: - احتمال لري چې له لسو نه تر شلو فیصدو پوري د تایراید غدي خبیث تومور یا سرطان جوړ کړي. ځنې د قې له لاري پیژندل کیږي چې له پرسوب سره یوځای وی او ځنې یې یرغل کوونکی وی یعنې نور انساج هم تر یرغل لاندې نیسي او د وینې له لاري پراختیا مومي او په عمده ډول سره په هډوکو کې ځای نیسي او همدارنګه دغه تومورونه په ښځینه جنس کې زیات لیدل کیږي او ځوانې ښځې زیاتې پرې اخته کیږي.

۳- یډولري کارسینوما: - دا هغه ډول سرطان دی چې په (پارا فولیکوله) حجراتو یا ژونکو کې او یا د تایراید غدي د (C) توري ډول ژونکو څخه ریښه اخلي او د (C) توري ژونکو په څیر کلیتونین جوړوي اتیا فیصده دغه سرطانونه لکه د نورو سرطانونو په څیر پراختیا کوي له همدې کبله ځنې کورنۍ او ارثي پیښې هم لري دا سرطانونه د وینې له لاري هم لیږدول کیدای شي.

۴- رنا پلاستیک کارسینوما: - دا یو غیر معمولي سرطان دی او له پنځوس فیصده څخه لږ د تایراید دغدي سرطان جوړوي. د تایراید دغدي د ماکو ډوله او سترو حجراتو سرطان یو مثال دادی چې موضعي پراختیا مومي او له دې لارې د مرینې لامل هم کیدای شي.

قانع

شهرک پولیس را سره می کنند

کلمه "تصفیه" پس ازسال ۱۳۷۱ درفرهنک ما "چور" معنا یافت و حاکمیت های آمده ، زیر همین نام ، برای تصاحب داشته های مردم دست ودل باز ، دلخواه تا ختند ودراین راه هر حلالی را حرام وهر حرامی را حلال تشخیص کردند . ابعاد "تصفیه" محدود به غصب دارایی های مردم باقی نمانده وچه بسا که بستن وگشتن رانیز شامل می گشت . بیرون انداختن آدم ها با فرش واثاثیه شان از خانه واشغال سرپناه های آنان برای خود ودوستان وخویشان ، درهر دوری از حاکمیت ، به وسیله حاکمان، سالها ست که بعدی از بعدهای "تصفیه" را تشکیل میدهد . تنها درشهر کابل درهر دور از "پادشاه گردشی" پروژه های مسکونی میکروریان ها ، پنجصد فامیلی ،شهر آرا ، سره مینه ، تهیه مسکن ، شهرک خارندوي(پولیس) ، بلاک های هوایی و بلاک های وزارت امنیت دولتی باربار ساکنین مظلومشان را به ایمای زورآوران به بیرون پرتاب کرده اند .

اکنون دردوردیگری از حاکمیت که احترام به حقوق انسان ومقام انسانیت را درکشوروجهان غوغادارد،دموکراسی "اکت" می کند ،"تصفیه بیکسان" را از شهرک پولیس (خارندوي) آغاز نموده ، گواینکه با رژیم آمده ، اولتر خواسته است روی این پروژه های مسکونی عطف و باشندگانش را با تیر "تصفیه" به نشانه گیرد .برمیگردیم به گذشته واز سال ۱۳۵۷بدینسو سراغ میگیریم ،شوهر و پدر ، مظلوم واقع آن خانواده های را که عزیزانشان ، قربانی سیاست های جبارانه رژیم های آن زمانی شده ودرازای آن از دست رفته گان ، رژیم های برسر اقتدار ، الزاماً محض امتیاز سکونت دراین پروژها را ، برای بازماندگان آنان ،بهای خون دادند ، درحالیکه قیمت خانه ها را نقدوقسط میتپیدند .

حاکمیت های بعدی با غیر قانونی خواندن و با رسمیت ناشناختن اسنادذوالیدی این دسته ی از مردم دراین پروژها، برمظلومیت آنان درحالیکه از همان نخستین روز از دست دادن ،فرزند شوهر و پدر ، مظلوم واقع شده بودند – افزودند وصدبار آنان را دربرابر سرپناه هایشان کشتند که هزاربار بی سرپناهی بهتر از داشتن چنین سرپناهی برایشان بود . حالا هم دردوری از حکومتی که خویشتن را حامی و مجری قانون می داند وادعا دارد که قانون "حاکم" است عملیه "تصفیه" بازنه ایستاده است و "تصفیه کاری" همچنان دربک چنین از پروژهای مسکونی ادامه دارد ، می خواهید آگاه شوید ،بروید واز هموطنان ساکن درشهرک پولیس (خارندوي)جویای احوال شوید . غلام غوث

تشخیص ناحق از حق ،حق را بجای ناحق جامیزند ، درست همان کاری را که طالبان کردند ،حاکمیت های پیش از طالبان کردند واکنون آن را حاکمیت بعداز طالبان می کند . سوال اینجا ست ، چرا هر رژیم آمده ، اولتر خواسته است روی این پروژهای مسکونی عطف و باشندگانش را با تیر "تصفیه" به نشانه گیرد .برمیگردیم به گذشته واز سال روز از دست دادن ،فرزند شوهر و پدر ، مظلوم واقع شده بودند – افزودند وصدبار آنان را دربرابر سرپناه هایشان کشتند که هزاربار بی سرپناهی بهتر از داشتن چنین سرپناهی برایشان بود . حالا هم دردوری از حکومتی که خویشتن را حامی و مجری قانون می داند وادعا دارد که قانون "حاکم" است عملیه "تصفیه" بازنه ایستاده است و "تصفیه کاری" همچنان دربک چنین از پروژهای مسکونی ادامه دارد ، می خواهید آگاه شوید ،بروید واز هموطنان ساکن درشهرک پولیس (خارندوي)جویای احوال شوید . غلام غوث

در سیاست باشد این رسم عجیب

ع. سرگردان

بسکه با نیرنگ و وفریب
گشته ای تر دامن و هم جامه زیب
میدهی این چور را تاکی دوام
عاقبت آید حسابت را حسیب
گشته گویی جمله غافل از کتاب
نام تو تشهیر میسازد کتیب
رشوه خواری گشته گوی همچو آب
هست تارو مار بنیادت فریب
کاروبار رشوه خواری گشته چوک
میزند هر کس هزارو لک به جیب
رشوه خواری بس خطر دارد سمال!
سربه تالاق میخوری تو در نشیب
باغ ما را اینکه بردند چور وپاک
فی المثل زان خورده بود ستی تو سیب
دیگران افتان و خیزان درشتاب
تونشسته پای بسته در خضیب
تا بکی مردم فریبی تا بکی
عاقبت وجدان زند بر تو نهیب
در صداقت میکنی مردم خطاب
میروی کج در خفا خود ای خطیب!
وعده ها بسیار ونا پیدا عمل
در سیاست باشد این رسم عجیب

بقلم پوهاند داکترمحمدحسن کاکر

بخش چهارم

موهن لال و افغانها و جنگ اول افغان - انگلیس

وخوشبختانه امروز درباره امیردوست محمدخان ودوره او آثار مولفان وغیر افغانی زیاد اند که تازه ترین ومهمترین آنها ذیلاً یاداشت میشود(ستراتیژیهای هندبرتانوی،ایران وافغانستان)بقلم عالکم ایدورد دیب،و(دولت وقوم درافغانستان قرن نزدهم) ازکریستین نوول .

ذکروقایع کتاب موهن لال اکثربدون سنوات است .حتی نامه های رسمی مندرج درین اثر هم باستثنی چند تاتاریخ ندارندصرف آن نامه ها تاریخ دارندکه درقسمت اخیر کتاب ضمیمه شده اندواز آنجمله است متن قرارداد سه جانبه لاهور که ترجمه آن با متن انکلیسی آن کاملاًمتوافق است .موهن لال درذکر سنوات وقایع مربوط بدقت خودش دقیق نیست .دریک جا (صفحه ۲۸۶)ورود پال ویکوویچ ،نماینده روسیه تزاری بدربار امیر دوست محمد خان را از کابل بقندهار ۲۷نوامبر ۱۸۳۸ ودرجای دیگر (ص ۳۰۸)۱۷ماه اکتوبرمینویسد.همچنان دریکجامیگوید(ص ۲۹۴که (کپطان ویکوویچ بامیرگفته بود که بزودی مبلغ ۱۴لک روپیه با ختیار او خواهدگذاشت)ودرجای دیگر (ص ۳۰۱)میگوید که (ویکوویچ وعده داده که بمجرد رسیدن به کامپ محمد شاه (قاجار)مبلغ چهل لک روپیه برای اومیفرستد)موهن لال نامه دراز ویکوویچ راکه غالباً عنوانی حکومت روسیه بوده درکتاب خود نقل نموده است.اگر این نامه واقعی هم باشد،در آن دوغلطی عمده دیده میشود.یکی اینکه میگوید الکزاند ر برنس ،نماینده حکومت هند برتانوی با امیر دوست محمد خان قرار دادی بست .حقیت اینست که برنس با امیر قرار دادی امضا نکرده ،اوصلاحیت انعقادقرار دادرا نداشت .دوم اینکه میگوید:(ازسنه ۱۸۳۲ابعدیک نماینده دایمی انگلیسی درینجا(کابل)بود که ماهانه یکهزار روپیه معاش داشته است :)اینهم حقیقت ندارد،مگر آنکه مطلب از(نماینده دایمی انگلیس)گزارشگرخبری سری بنام چارلزمیسن بوده باشد.(میسن دراصل یک سیاح انگلیسی بودکه درلباس ملنگی درافغانستان ،بلوچستان وپنجاب سفر کرده ومشاهده خودرا درسه جلد بیان نموده است .اوهمچنان مسکوکات دوره یونانی وباختری را ضمن سفرهای خود در افغانستان بخصوص بگرام بدست آورده که آن اساس اثر مهم پروفیسرولسن بنام (آریانای قدیم)شده است .عجبتر اینست که درنامه ایکه از طرف امیردوست محمد خان عنوان محمد شاه قاجار خوانده شده،مولف ازقول اول الذکرنوشته است که (در آینده بفرامین اعلحضرت اطاعت خواهم کرد)(ص ۳۰۱)مولف درهمان صفحه مینگارد که میرزا سمع خان ،سرمنشی امیر (همه اموررا همراه کپطان ویکوویچ فیصله کرده)هنوزهم عجبتر اینست که قرار نوشته موهن لال امیر ضمن نامه ای بشاه قاجار وعده داده که (خود را با کشور ومنابع آن دراختیارشاه گذاشته است،حتی پیشنهادکرده که درصورت حمله بالای هرات با دولت فارس همکاری خواهدکرد.(ص ۲۵۰)

موهن لال (ناشرکتاب)با نشر این نوع نوشته های برخلاف واقعیت شاید درنظر داشته تا خوانندگان اثر خودرا باین فکر وادارد که امیردوست محمدخان هم بمثل برادرهای قندهاری اش ،میخواست شاه فارس هرات را اشغال کند که درآنصورت لشکر کشی انگلیسی بالای افغانستان حتمی بود،زیرا که اشغال هرات بواسطه شاه فارس که ازحمایت کامل روسیه برخوردار بود،خطری برای حاکمیت انگلیس درهندوستان تلقی میگردید.این ازمهمترین موضوعات بود که موهن لال آنرا سطحی دیده ومن دراینجا درباره عواملیکه بلشکر کشی انگلیس درافغانستان منتهی شد قدری مفصل بحث مینمایم .

با درنظر داشت آنچه درباره این کتاب نوشته ام، عجب معلوم نمیشود که موهن لال موضوع لکشرکشی حکومت هند برتانوی بالای افغانستان را سطحی وکوتاه بیان کرده وآنچه درینمورد نگاشته است عمدتاً دفاع از آن بوده است .این اثر دینمورد اولین کتاب ازنوع خودمیباشد ،با آنکه حکومت هند برتانوی درنتیجه آن ازشانزده ونیم تا بیست هزار تن افراد نظامی ومستخدمین هندی خود را دراافغانستان از دست دادوحیثیت واعتبار آن سخت صدمه دیده،ولی موهن لال یا نخواسته ویا نتوانسته درباره آنچه بنویسد که بجنگ وانسان کشی کم نظیردرقرن یازدهم منجر شدوعوض آن طوریکه گفته ،از آن مداخله نموده است .(الف)- انگلیس ها چرا درافغانستان لشکر کشیدند وآتش جنگ وکشتاررا مشتعل نمودند؟ محرک ظاهری وآنی این لشکر کشی محاصره شهرهرات بود که از طرف اردوی فارس بقوماندانی اعلی شخص محمد شاه قاجار که توپخانه هم با آن نوام بود رهبری میگردیدمحاصره برای مدت ده ماه از ۲۳نوامبر ۱۸۳۷تا۹سپتمبر ۱۸۳۸ طول کشید .عده ای از منصبداران ویک رساله گریزی روس درمحاصره سهم گرفتند وکونت سیمونیچ،سفیرروسیه درتهران ،هم خودرادرکامپ شاه فارس درهرات رسانیده ودر آنجا کمکهای تخنیکی وپولی رابرای فوج شاه میرسانید.درواقع این روسیه بودکه شاه فارس را برای اشغال هرات تحریک نموده بود .روسیه که قوای نظامی آن در آنوقت دراورنبرگ قرار داشت ،یعنی خودنمیتوانست ازقوه نظامی خود استفاده کند،میخواست هدف خود رادراین منطقه دریعه شاه فارس برآورده سازدتاتوجه فارس را ازمناطق ازدست رفته اش درشمال غرب (ارمینیاوجوجیا)بنفع روسیه بطرف هرات معطوف نماید وهم ،مهمتر از آن،با اشغال هرات وبخش نفوذ فارس درقندهار وکابل حایلی بمقابل انکلیس درافغانستان ایجاد گردد. ادامه دارد

In this issue

1- Disarmament in northern of Afghanistan
2- Six countries suggest Iraq
3- Have mercy on us, we are humans
4- Health page
5- Momen Lal (the first Afghan-Britain war)
6- Harms of drugs on health
7- People talk about their problems
8- Understanding and peace benefit the country
9- Need for national culture protection
10- Taking the possession of houses is cruel
11- Iraq is blamed again

ERADA Daily
Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787 070279304
اراده در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد
آدرس: پروان مینه (سینمای بهارستان سرک مسجد حاجی میر احمد)
تلیفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷ ۰۷۰۲۷۹۳۰۴
قیمت یک شماره ۲ افغانی
زیر نظر هیئت تحریر نشرمی شود
صاحب امتیاز و موسس: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: ظهور افغان
مدیرمسوول: سید محمد "عادل"
معاون: اسماعیل "تیمور"
اراده د افغان نشراتي مرکز خپرونه
اندیشه و عقاید مطرح شده از سوی نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوزودیزاین :محمدجمیل "امیري" چاپ مطبعه مرکزنشرات افغان